

Datum:
2013-06-23

Dnr:
2013/42
810

Vår ref:
Tove Carlén

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Att: Måns Wigrén

Remissyttrande
Domstolsdatalag
Ds 2013:10

Journalistförbundets yttrande koncentreras kring de delar av förslaget som tangerar yttrande- och informationsfriheten.

Inledningsvis vill vi betona att syftet med den föreslagna lagen, det vill säga att skydda den personliga integriteten, är gott. Som fackförbund vill Journalistförbundet särskilt understryka att uppgifter om enskildas medlemskap i fackföreningar alltid måste hanteras med största försiktighet, inte minst av det allmänna.

Vi anser dock att det är viktigt att lagstiftaren vid införandet av Domstolsdatalagen särskilt beaktar de konsekvenser som regleringen kan få för den grundlagsskyddade rätten att ta del av allmänna handlingar. Vi vill här särskilt lyfta fram följande:

Personuppgiftsbiträde

Lagstiftaren vill i Domstolsdatalagen införa möjligheten för domstolarna att i enlighet med 3, 30 och 31 §§ Personuppgiftslagen anlita personuppgiftsbiträden för personuppgiftsbehandling. Vi vill här understryka att Tryckfrihetsförordningens (TF) regler om utlämnande av allmänna handlingar även gäller i förhållande till det företag myndigheten väljer att anlita. JO har också uttalat att det för det fall personuppgiftsbiträdet i sin tur anlitar ett företag för att utföra personuppgiftsbehandlingen måste det upprättas ett avtal även mellan myndigheten

och ”underentreprenören”.¹ Detta är viktigt för offentlighetsprincipen eftersom det synliggör vilka företag som har tillgång till handlingar som kan vara allmänna eller bli allmänna i samband med att de inkommer till myndigheten.

Elektroniskt utlämnande av personuppgifter

Lagstiftaren vill begränsa enskildas rätt att få personuppgifter utlämnade på medium för automatiserad behandling. Vi är kritiska till att man i förslaget så kategoriskt vill stoppa denna form av utlämnande till enskilda. I vilken utsträckning enskilda ska få del av denna typ av handlingar är föremål för utredningen.² En tidigare utredning, den så kallade e-offentlighetskommittén, föreslog dock i sitt betänkande vad som bör gälla i frågan tills den är färdigutredd: ”under mellantiden bör det vara föreskrivet i lag att en myndighet ska lämna ut elektroniskt lagrade allmänna handlingar i elektronisk form om det inte är olämpligt”.³

Som nämns i förslaget till Domstolsdatalag finns det en möjlighet att låta domstolarna i det enskilda fallet ”ta ställning till om ett utlämnande är lämpligt med hänsyn till exempelvis personuppgifternas art, struktur och antal”.⁴ En sådan ordning för att säkerställa skyddet för den personliga integriteten tycker vi är tillräcklig och mer i samklang med TFs intentioner.

Direktåtkomst

Som framgår av utredningen medför direktåtkomst mellan myndigheter att uppgifter i systemet blir allmänna handlingar i den stund de görs tillgängliga för den mottagande myndigheten.⁵ Detta eftersom handlingen då anses upprättad i enlighet med TF 2 kapitel 7 §. Vi vill i detta sammanhang poängtera att det saknar betydelse om ärendet som uppgiften hänför sig till är avslutat. Det krävs inte heller att ärendet är påbörjat för att uppgiften ska anses utgöra allmän handling.⁶

Förteckning över personuppgiftsbehandlingar

Förslaget innebär en skyldighet för domstolarna att föra en förteckning över sina personuppgiftsbehandlingar. Förteckningen ska bland annat innehålla uppgifter om ändamålet eller ändamålen med behandlingen och uppgift om mottagarna eller de kategorier av mottagare till vilka uppgifterna kan komma att lämnas ut.⁷

Av TF 2 kapitlet 14 § 3 stycket följer att myndigheten inte får efterforska vem som begär ut en allmän handling eller varför. Det finns ett undantag och det är om det behövs för en eventuell sekretessprövning. Vi anser att det tydligt bör framgå av propositionen att reglerna om förteckning över personuppgiftsbehandlingar ska tillämpas i enlighet med TF 2 kapitlet 14 § 3 stycket och att information om mottagaren endast kan inhämtas om det behövs för att myndigheten ska kunna göra en sekretessprövning.

¹ Se JO:s beslut Dnr 6613-2010 sid 10.

² Informationshanteringsutredningen, Ju 2011:11.

³ SOU 2010:4 sid 306.

⁴ Ds 2013:10 sid 125.

⁵ Ds 2013:10 sid 128.

⁶ Se HFD 2011 ref. 52.

⁷ Ds 2013:10 sid 154.

Sammanfattningsvis anser Journalistförbundet att syftet med den nya lagen är gott. Vi önskar dock att lagstiftaren i det fortsatta arbetet med den nya lagen tydligare lyfter fram de konsekvenser offentlighetsprincipen kan få för tillämpningen av lagen. Inte minst ur de aspekter som vi nämnt ovan.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'JN' followed by a horizontal line.

Jonas Nordling
Förbundsordförande